

Tante Hertha

Nr. 225, 20. årgang, februar 2017

Frostklar morgen i januar (foto: LP)

Tante Hertha er Hertha Levefællesskabs informationsblad, som udkommer ca. d. 1. i hver måned.

Redaktør: Allan Elm – Redaktionsudvalg: Helle Hansen, Per Clauson-Kaas og Ole Wadsholt, Anne-Lene Jappe.

Tante Herthas mail-adresse: tante@hertha.dk.

**KALENDER PÅ HERTHAS HJEMMESIDE www.hertha.dk opdateres løbende
Hertha er på Facebook (bestyres af Anne-Lene)**

Folk, som ikke er bosiddende i Hertha og som ønsker at abonnere, kan henvende sig til redaktøren på tlf. 3840 3402 eller pr. mail.

Deadline for stof til bladet er d. 20. i måneden før til:

tante@hertha.dk

eller i postkassen Landsbyvænget 2A , mærket 'Tante Hertha'.

Stof, som kommer efter deadline, kan ikke garanteres bragt!

Forsidefoto: Marie blev 80 år!

(Foto: Ole W.)

HerthaKalender

Februar 2017

Lørdag d. 4.	Lørdagscafé	Kl. 14-16.30	Salen
Lørdag d. 4.	Marionetteater i Cafeen	Kl. 13	Cafeen
Onsdag d. 8.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Fredag d. 17.	Suppe i Cafeen	Kl. 17.30	Cafeen
Onsdag d. 22	Grease generalprøve (alle velkomne)	Kl. 15.00	Salen
Fredag d. 24.	Fællesspisning		
Lørdag d. 25.	Grease opførelse med fællesdans	Kl. 15-18	Salen
Søndag d. 26.	Katten af tønden i Stalden	Kl. 11	Stalden
Søndag d. 26.	Grease opførelse med forfriskninger	Kl. 15	Salen

Marts 2017

Onsdag d. 1.	Foredrag om Det Onde ved Niels Henrik Nielsen	Kl. 19.30	Salen, se opslag
Lørdag d. 4.	Lørdagscafé	Kl. 14-16.30	Salen
Tirsdag d. 7.	Bofællesskab-Levefællesskabs møde	Kl. 19.00	Hos Søren og Helle
Onsdag d. 8.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Onsdag d. 8.	IdéCafémøde om kommunikation	Kl. 20.00	Cafeen
Fredag d. 17.	Herthas 21 års fejring (mere følger)		
Fredag d. 24.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Torsdag d. 30.	Borumkoret - forårskoncert	Kl. 19.30	Salen
Fredag d. 31.	Landsbydag i Herskindhallen		
Fredag d. 31.	Suppe i Cafeen	Kl. 17.30	Cafeen

April 2017

Tirsdag d. 4.	Landsbymøde	Kl. 19-21	Salen
Onsdag d. 5.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Fredag d. 21.	Fællesspisning	Kl. 18-00	Salen
Fredag d. 28.	Suppe i Cafeen	Kl. 17.30	Cafeen

Indhold i dette nummer:

Rubrikannoncer og aktuelt	s. 4		s. 12
Lystjeneste	s. 5	Ref.a. Samtalecafé	s. 14
foredrag	s. 6	Rasmus Agaard om Hertha	s. 16
Gartneri-nyt	s. 8	Landbrugsnyt	s. 18
Månedens siden 9-ko	s. 9	Velkommen til Holland	s. 20
Hertha-kalender	s. 10		

**Marionetteateret holder loppemarked
i cafeen
lørdag den 4. februar
fra kl. 13 til kl. 16.30.**

Gave til biblioteket

Bent Pyskow har foræret sin samling af Rudolf Steinerbøger til Herthas bibliotek.

Der er rigtig mange bøger og mange emner, som ikke i forvejen er repræsenteret i vores samling.

Jeg vil i den kommende tid registrere bøgerne, så de kan komme til glæde og gavn for interesserede.

Jeg giver besked gennem Tante Hertha, når registreringen er afsluttet og samlingen tilgængelig.

TAK til Bent for den flotte gestus.

Grethe Harrebye

biblioteksansvarlig

Stine og Sara til hest (foto LP)

Lyshealing
v/ Karl Henning Mikkelsen.

Torsdag den 16. februar kl. 19.00 til ca. 21.00.

Vi mødes hos Rita, Landsbyvænget 24 B.

Torsdag den 16. marts – torsdag den 20. april – torsdag den 18. maj

Torsdag den 15. juni.

Sommerferie.

Mennesker over hele verden inspireres til at arbejde i Lyset.

Ved lyshealingen arbejder vi med Kristuslyset
og stiller os til rådighed for de Universelle healende kræfter.

Under lyshealingen vil du gennem en guidet meditation
modtage lys og healing til dig selv,
og du vil deltage i en fælles healing af Moder Jord og alt Levende.

Gennem deltagelse vil du være medvirkende til
at styrke et eksisterende netværk rundt om Jorden,
som på tilsvarende måde arbejder for at løfte Jorden ind i den nye
tid.

Mærker du en stille kalden?

Vi glæder os til at se dig.

Deltagelse 100.- kr.

Tilmelding: Rita

E-mail: Lambrecht.rita@gefiberpost.dk

eller tlf. 8695 4884 med tlf. svarer.

Vi tager te – kaffe og mundgodt med på skift.

FOREDRAG

ved Niels Henrik Nielsen

Onsdag 1. Marts 2017
I salen i Herthahus
Landsbyvænget 14, Herskind

DET ONDE

Hvad er det onde ?
Hvordan kan det onde i verden forstås ?

Niels Henrik Nielsen er cellist,
Foredragsholder, underviser og medlem af
antroposofisk selskabs bestyrelse

Entré 50.- kr
Efter foredraget er der kaffe/ thé og kage

Arrangør: Hertha Støtteforening og HSF

Trappe bortgives

Gedigen hemsetrappel med gelænder. Mangler øverste trin (har været del af en reol)

Henv. Nanna Ørberg,
Landsbyvænget 32,
tlf.: 6072 2928

En dejlig måde at starte dagen på - Og alle er velkomne!

Kl. 8.45 på arbejdsdage mødes vi alle i Salen til morgensamling, synger en sang, hører et ugevers, gennemgår dagens kalender og ønsker hinanden "God Arbejdslyst". Foto er fra Lucia-dagens morgensamling (Foto: Ole W)

Gartneri nyt februar

Her i vinter har vi flere, som ordner løg, Birgitte torsdag, Sara og Freia mandag og onsdag, og Arnannuqaq gerne om fredagen. Camila sørger for orden og skifter stof på vores røde og blå flag. Heino & Oliver, Thomas, Simon og Livia fylder kasserne i jordkælderen, høster porrer & jord-skokker og hjælper med at beskære læhegnet. Martin og Bernd kører traktor - Martin er ved at tage traktorkørekort - og de har også mange andre opgaver, f.eks. udskiftning af jordblandingskasser, beklædning på det nye halvtag/cykelskur mm.

Der bliver høstet mange grønkål, pas på at du ikke tager topskuddet - vi bliver måske nød til at holde en pause med høsten, for grønkål kan vokse i milde perioder, og den vokser helt hen til maj, så lad topskuddet sidde. Der er lidt rosenkål, så del det. Nu er der stadig mange porrer ude; vi høster, når vi har tid. Hent i Jordkælderen: Rodelika gulerødder fra Egon, Milan gulerødder, vore egne, vore egne jordskokke. Fra Karl Henning har vi kartofler, løg, rødbeder, pastinak. Selleri, rødkål og hvidkål er købt gennem Solhjulet. Der er lidt ræddiker, røde, sorte og lidt lilla majroer. Den røde er ret mild, den sorte har mere bid - brug den som radis i salat eller lignende.

For Gartneriet

Birthe & Gartneriholdet

Månedens side 9-ko

Askepot.

Født: 04-09-2013

Mor: Agnes

Far: Buckarby

Udseende

Askepot er næsten helt sort. Hun er lidt brun hen ad ryggen, ved horn basis og ører, samt omkring den sorte mule. Yveret er lysere gråsort. Klovene er mørke. Hornene er hvide ved basis og sorte i spidserne. De buer frem opefter i en vinkel på ca. 45 grader uden lyreform. De er 35 til 40 cm lange. Hovedet er langt. Kroppen er lang, høj og smal. Ryggen stram og krydset fladt. Hun har en grov til fin knoglebygning. Hasevinklen er ret, og hun er kun lidt kohaset. Der er en god balance mellem foryver og bagyver, og patterne er velplacerede.

Funktion

Askepot er nem og hurtig at malke. Desværre døger hun med et lidt for højt celletal. Celletallet er et udtryk for hendes yversundhed. Hun har en velfungerende fordøjelse. Hendes brunst er lang og kan strække sig over flere dage fra forbrunst over stående brunst til efterbrunst. Hun har indtil nu fået to kalve. En kviekalv første gang og en tyrekalv anden gang. Hendes kalve har været små, så kælvningerne har forløbet let og hurtigt uden problemer. Hun har en god og flydende bevægelse, når hun går.

Askepot på græsmarken
nedenfor Sibylla og Johns
hus

Temperament

Askepot er ikke opsøgende for kontakt med medarbejderne i stalden. Alligevel lader hun sig villigt klø og nusse uden at vige, hvis vi tager kontakt til hende. Hun befinder sig midt i hierarkiet i ko-flokken på trods af, at hun er en af de største. Hun forholder sig roligt i malkesituationen uden at sparke, og lader sig villigt malke. I øjeblikket er hun ammetante på grund af hendes høje celletal, også i denne rolle fungerer hun fint.

Lars Pedersen

Herthas- kalender 2017

For værksteder og Levefællesskab (følg med i Tante Herthas Kalender hver mdr.)

Lørdag d. 4. feb. Cafe ´ kl. 14.

Lørdag d. 25. feb. Grease musical. Kl. 15

Søndag d. 26. feb. Grease musical. Kl. 15. Tøndeslagning i salen kl. 11

Tirsdag d. 28. feb. Grease musical. Kl. 19.30

Onsdag d. 1. marts foredrag i salen kl. 19.30

Torsdag d. 30 marts Borum kor synger kl. 19.30

Værksteds udflugt i foråret (Ikke fastlagt endnu)

Lørdags 4. marts Cafe ´ kl 14. udvides til 21 års jubilæums-brunch

Fredag d. 17 marts intern 21 års fejningskoncert.

Lørdag d. 6. maj Åben dag i Hertha + Cafe ´ + Bagagerum salg. Især for gæster og besøgende

Lørdag d.20. maj Fællesarbejdsdag for pårørende og hele levefællesskabet.

Torsdag d.25. maj + fredag d. 26. maj Kristi himmelfarts ferie./ værksteder lukket.
Fredag d. 23. juni St. Hans aften.

Uge 26 stævne på Fuglsøcenter for bofællesskaberne. Værkstederne åbne for eksterne.

Sommerferie/Værkstederne lukket: ugerne 27, 28, 29, 30

Mandag d. 31. juli begynder værkstederne.

Lørdag d. 2. september Stort Høstmarked.

Lørdag d. 7 oktober kl. 14 Cafe.

Lørdag d. 4. november Kl. 14 Cafe.

Søndag d. 3. dec og mandag d. 4 dec. Adventslabyrint og -spiral.

Onsdag d. 13. december julespil i Skivholme Kirke.

Søndag d. 17. december julespil i Hertha.

Fredag d. 22. december julespil i Hertha. (juleafslutning og juleferie)

Lørdag d. 23. december til 1. jan juleferie. (Mandag d. 2. jan. værkstederne begynder)

Det er de datoer vi kender for 2017, men der kommer sikkert flere til. (Per C-K 30-01-17)

Torve- vej- og stiprojekt

På Landsbymødet d. 7/12-2015 arbejdede vi med vore ønsker til torve, veje, stier, tilgængelighed, skiltning osv. som et led i færdiggørelsen af Herthas infrastruktur og forskønnelse af områderne (sometider kaldet torve- sti- og vejprojekt). Der hang en tid lang 4 store plancher med oversigtskort i cafeen, hvor man kunne skrive forslag og ønsker på. Vi har stadig kontakt med en stor dansk fond, som vil se venligt på en ansøgning under forudsætning af, at det er ambitiøst og har, hvad de kalder et samlet og nyskabende "arkitektonisk greb" over sig.

Et par fra Fundraisinggruppen bestående af Jens-Otto, Ole og undertegnede har haft et møde med to arkitekter (Darma Duus Arkitekt & Design), som meget gerne vil byde ind på opgaven med at analysere vore behov og ønsker, og herefter komme med forslag til noget, som vi kunne sende til den store danske fond. De to arkitekter har lavet et tilbud bestående af 5 faser. De to første faser består af en kortlægning af stedet og vore behov og en minirapport, som danner grundlag for en workshop, hvor alle kan komme med forslag og indspark. Denne del vil koste 60.-75.000.

HBV's bestyrelse har haft det på som et orienteringspunkt, og gav udtryk for et ønske om et supplerende tilbud fra et andet "firma".

Det er klart for os, at når det valgte firma får analyseret stedet og vore ønsker, skal det arbejde, som allerede foreligger - f.eks. omkring torveudformning, vejbelægning mv. gribes og inddrages i deres arbejde.

Projektet skal gennem Landsbymødet, HBVs bestyrelse og Landsbyfonden og finansiering aftales mellem de tre, før det kan sættes i gang.

Hvis nogen har interesse i projektet, er man meget velkommen til at deltage i gruppen.

Pva. koordineringsgruppen
Allan

Hvad med et par guldkorn fra Norge?

Malene skal være sammen med Katrine der spørger om hun har en plan for dagen.

Malene: "Egon Olsen har en plan, jeg har et program!"

Vi sidder i spisesalen. Vi taler om hvor flink Morten (vikar) er.

Anna siger : " ja, der er ikke mange der er så flink som ham"

Birgitte : " Ditte er også flink "

Ditte: " ja, jeg kan ikke finde på at stikke nogen med en gaffel"!!!

Ingen blev stukket med en gaffel på turen og alle havde en skøn tur :-)

Anne-Lene

Referat af SamtaleCafé vedr. kommunikation

d. 9. januar 2017

Tilstede: Tyge, Rita, John, Merete M, Jens-Otto, Ole U, Ole W, Karen W, Zetna, Per, Søren H, Ester Allan (ref.).

Per holdt oplæg om de mange organer, funktioner, kommunikationsplatforme og kommandoveje, som er opstået i Hertha gennem årene. Hovedspørgsmålet er, hvordan vi fremover får sikret, at relevant kommunikation når de relevante modtagere. (De anvendte powerpoint-billeder ligger tilgængelige for alle i Cafeen)

Efterfølgende samtale i stikord

Der har været enkelte klager fra bl.a. forældre, som ikke fik nødvendig info og enkelte situationer, hvor nogen ikke blev inviteret til noget... En uklarhed, der jævnligt dukker op, er, om den info jeg får, også vedrører mig – f.eks. om jeg faktisk er inviteret/velkommen til dette eller hint arrangement/møde.

Tante Hertha: I hvilken grad er stoffet for Hertha internt og i hvilken grad også for omverden? Forsøg på svar: Tanten er primært for Hertha, men det kommer bredere ud – til forældre, visse kommunalfolk (bl.a. Skanderborgs borgmester) og enkelte andre. Desuden ligger det frit tilgængeligt på hjemmesiden under Nyheder.

Skal alt i Tanten eller i hvilken grad vurderer redaktionsgruppen? Ole W oplyste at der "i mands minde" kun har været en enkelt situation, hvor han har skullet vurdere, om noget skulle bringes og om tonen i skriftet var rimelig. Ellers bringes principielt alt, hvad der indkommer. Man kan således indskærpe, at hvad der bringes i Tanten også i en vis grad læses "ude i verden". Hvis der skal info ud kun til Landsbyvænget/Demetervænget kan det foregå ved løse indstik (eller vha. googlegroups over mail)

Eja oplyste, at FL i 2005 besluttede, at eksterne abonnenter skal betale såvel tryk som porto. Det har ikke været praktiseret de senere år.

Frivillighedskataloget gør indtryk – også på fonde.

Forslag: skal der være en "info-ansvarlig" i alle organer/grupper – (f.eks. er det Tommy, som (lidt uortodokst) formidler fra Fællesledelsen). Bl.a. Per har behov for at blive aflastet omkring de kvartalsvise artikler til Herskind-sigt. Han har også stået for at sende meddelelser bredt ud, når der er høst-

marked, julespil, åbent værksted osv. Der er et vist efterslæb fra pionértiden...

Forslag: En kommunikationsgruppe, som fordeler info til de relevante modtagere og platforme, således at man kun skal henvende sig et sted, når noget skal "ud".

For øjeblikket læses de mails, som kommer til hertha@hertha.dk af Per og Ole U., som så distribuerer videre. Skal det fortsat være sådan?

Forældregruppen er måske den mest underinformerede gruppe....

Vi mangler nogle unge og nye beboere i denne kreds, som kerer sig om info, og som måske kan se nye måder at gøre tingene på.

På næste møde skal vi snakke om Fællesledelsen og dens sammensætning, beføjelser og kommunikation. FL inviteres med. De fremstillede powerpoints bruges som arbejdsgrundlag.

Det skal også på sigt overvejes om de "ting", der ligger i de forskellige grupper og organer fortsat skal gøre det, eller om der er behov for ændringer.

Næste møde – som er åbent for alle - bliver derfor onsdag d. 8. marts kl. 20. Nyt navn: **IdéCafémøde**.

Forårsbedudere i vesthegnet (foto: Red.)

Rasmus Aagaard fortæller om sit indtryk af Hertha Bofællesskaber & Værksteder

Udskrift fra PodCast lavet tirsdag d. 18. oktober 2016 (<https://soundcloud.com/user-771681610/hvordan-kan-en-institution-skabe-vaerdi-for-samfundet/s-15R1y>) fra 25:06. (Transskription: Allan)

Rasmus Aagaard har på dette tidspunkt været ansat i Hertha i tre uger, og har derfor stadig et vist "udefra-perspektiv".

"Noget af det som slår mig, er den kontakt beboerne og medarbejderne har med hinanden og indbyrdes, som er meget nærværende og meget respektfuld. Jeg siger ikke, den skiller sig ud fra alle andre institutioner – og jeg har været på rigtig mange handicapintuitioner, hvor der er en god kultur og en god tone, men jeg synes alligevel, at der er en særlig kultur her, som skiller sig ud og som viser sig ved en meget høj grad af medansvarlighed, som jeg virkelig synes er slående, og som måske til dels kommer af Rudolf Steinerpædagogikken, som er meget respektfuld. Som en af mine kolleger sagde: 'Vi taler gerne til det højeste i mennesket'. Og det tror jeg, er med til at skabe den medansvarlighed, som jeg også ser, når jeg er ude i aktiviteterne, men også mellem beboerne indbyrdes. De har en fantastisk måde at tage sig af hinanden på og tage hinanden med på. Man ser det både sådan i drillerier, omsorg, og i omtanke og grænsesætning og det at huske hinanden på ting og hjælpe hinanden ind i og ud af. Det er det ord, der slår mig: Medansvarlighed, som jeg virkelig synes adskiller det her sted fra alle andre steder, hvor jeg har været. Man er her, med alt hvad man har, og alle gør deres bedste.

Måden at tænke ledelse på her på stedet er meget unik. For det medansvar jeg oplever mellem beboerne som noget meget markant, det starter simpelthen i medarbejdergruppen. Der er en medarbejderkultur, hvor der er flere indianere end høvdinge. Der er personer, der er udpeget som ledere og som tager lederrollen på sig. Men det jeg ser i praksis er, at der bliver lavet ledelse bag fra. Dvs. at lederne er bagstoppere, fordi de væsentlige ting bliver drøftet og lagt til rette i fællesskab. Stedet hviler på klare værdier, som igen hviler på Rudolf Steiner-pædagogikken / antroposofien. Der er ligesom et fundament, men igen det er ikke helligt og højtideligt - alt er til drøftelse - men der er et fælles udgangspunkt at tale pædagogik og menneskesyn ud fra. Og organisationsformen er meget flad, og meget uhøjtideligt, og fordrer, at alle er medansvarlige for at drive stedet. Så det er også meget tydeligt, at alle kender deres eget værd. Og hvis der er opgaver, der mangler at blive løst, jamen så er der ikke nogen, der trækker fribillet. Så der er heller ikke nogen ledere, som sidder og fastholder, at noget skal gøres, for det er helt tydeligt, at alle er med på, hvad der skal gøres. Fordi grundlaget bliver lavet i fællesskab. Så det er meget tydeligt, at der er noget andre steder kan lære - især i denne tid, hvor det offentlige har udviklet en virkelig syg management kultur, som kræver noget af både ledere og medarbejdere, der egentlig ikke na-

turligt ligger i os. For vi vil egentlig gerne tage ansvar. Men i den der of-fentlige top-down styring bliver vi alle sammen behandlet som nogen, der ikke har lyst til at tage ansvar. Så hvis andre arbejdspladser kan lære noget af Hertha – og gudskelov er der også mange arbejdspladser i det of-fentlige, som stadigvæk fungerer på det fundament, trods modvind – så er det den gensidige tillid og ansvarlighed, der ligger i, at vi har en fælles op-gave og et fælles ansvar, som vi alle sammen byder ind på. Det er Hertha ekstremt gode til at praktisere.

Jeg tænker da at Hertha er et meget hårdt tiltrængt alternativ til en ver-den, hvor vi i hvert fald de sidste 15 år er blevet bombarderet med, at en-hver er sig selv nærmest, og at vækst og indtjening og konkurrence er det eneste interessante i et menneskes liv. Hvor vore politikerne har reduceret meningen med vores tilværelse til noget, som er uhyggeligt primitivt – der tilbyder Hertha et fællesskab og en livsform, som ikke bare bringer kulturel værdi til et samfund, som trænger til, at vi forstår hvad det betyder at tage os af hinanden og være omsorgsfulde og kærlige og omhyggelige og vigtige personer i hinandens liv, men som rent faktisk også bidrager meget konkret til et samfund, som aldrig ville kunne klare sig uden steder som Hertha og de rigtig mange andre steder, der også er alt muligt andet end RS, men som vægter omsorg og omhu. Samfundet ville ikke kunne klare sig, hvis vi ikke tog os af vore udviklingshæmmede borgere, og tog os ord-entlig dem. Al den vækst, som man snakker om, at de private skaber, den bliver lavet, fordi der er steder som Hertha og alle mulige andre steder, der går og lægger fundamentet for at vi bliver kloge, vi bliver sunde, vi bliver dygtige. Så jeg synes Hertha har en meget stor værdi som et alternativ til sådan en primitiv konkurrencestatstænkning, som har fået lov at fylde alt for meget de sidste 15 år.

Nytænkningen i Hertha ligger jo i virkeligheden i, at man fastholder nogle gamle dyder og praktiserer dem, i stedet for at opfinde den dybe tallerken hele tiden. Det er jo at dyrke jorden og passe på hinanden og være omhyg-gelig med det, man går og laver, og være ordentlig overfor hinanden. Det er jo den konservatisme, som der er brug for, mere end hvordan kan vi opfinde endnu flere smarte dimser, som kan gøre os rundforvirrede og fjerne i blikket.

Jeg har i mit private liv sagt farvel til en lederstilling og en stor villa, og goddag til en 20 timers ansættelse i Hertha. Det vil nogen jo kalde at mel-de sig ud – Søren Pind og Bjarne Corydon og andre gode konkurrencestats-folk. Jeg kalder det nu at melde mig ind, for jeg melder mig ind i en ver-den, som er meget mere bæredygtig og meget mere holdbar og meget mere sund at leve i, og det tror jeg, at der er flere og flere mennesker, der rent faktisk begynder at gøre. Og der synes jeg, at vi skal holde hovedet højt og fastholde, at vi melder os ind, mens fantasierne bliver ved med at tro, at vi kan blive ved med at brænde kul af og gå i krig og være i konkur-rence med hinanden til evig tid”.

Landbrugsnyt februar 2017

Af Lars Pedersen

Medarbejdere

Som nævnt i sidste nummer af Tante Hertha vil jeg gå mere i dybden med, hvad landbrugsværkstedets enkelte medarbejdere laver, og jeg vil lægge ud med Maria.

Maria har arbejdet i landbruget, siden hun for et par år siden flyttede ind i Herthahus. Siden starten har hun været meget knyttet til kalvene. Først

gik hendes opgave ud på at snakke og røre ved kalvene for at gøre dem tillidsfulde og vant til menneskelig berøring. Hun er stille og roligt vokset i denne opgave med at passe kalvene, så hun i dag selv rengør og strør samt fodrer dem.

En anden svær opgave, som stadig kræver en del mere erfaring, er at håndtere ammetanter og kalve.

Denne proces kan deles op i flere enkeltfunktioner, som kræver hånddelag og erfaring. Første led i processen er at få kalvene lukket ud af ammetante-boksen. Dette klarer Maria egenhændigt. Andet led er at få de rigtige køer, altså ammetan-

terne, ind i boksen, uden at der er andre køer, der snyder sig med. Dette kræver sin person. Det kan være udfordrende at stille sig spærrende i

vejen for en stor ko, der vil ind. Dette øves stadig med lidt hjælp. Tredje

led er at få de rigtige kalve ind først. Det er sådan, at de yngste kalve

lukkes ind til ammetanterne først, for at de ikke skal blive skubbet væk af de større og ældre kalve. Dette øves også stadig med lidt hjælp, da det

kan være svært at sortere i en stor flok kalve, der alle gerne vil ind og have mælk. Efter at kalvene har fået den mælk, de skal have, lukker Maria

dem ud af ammetanteboksen igen. Det er de ikke meget for. Tykke og trinde af at drikke mælk gider de ikke bevæge sig ud af stedet. De må

derfor skubbes og puffes ud, og det kan give sved på panden. Til sidst lukker Maria ammetanterne ud til de andre køer, der i mellemtiden er

blevet malket i malkestalden. Maria hjælper også med at passe hestene.

De skal fodres med hør og halm, som stoppes i nogle net, der kan hænges op i deres læskur. Der skal også køres vand ud til dem i folden. Nogle

gange bliver der også tid til en hestetur rundt i Hertha. Maria laver også andre småting, men kalvene og hestene er det, hun bruger mest tid på.

Abelone og Maria

Markerne

Vinteren bruges til beskæring af læhegn. Efter at vi for nogle år siden lavede en voldsom beskæring, som var virkelig tiltrængt, forsøger vi nu at nå rundt om de fleste hegn hvert eller hvert andet år. Det bevirker, at vi ikke bruger savene ret meget, men kan nøjes med at bruge saks og ørnenæb. De

afklippede grene kan herefter knuses med slagleklipperen og omsættes i jorden. Bevoksningen omkring stalden var dog for voldsom til at kunne knuses og omsættes på stedet. Per og udeholdet brændte derfor den store stak grene af en af de sidste dage inden jul. Inden afbrændingen var der indhentet tilladelse fra brandmyndighederne, og efterfølgende blev der håbet på tilgivelse fra naboerne, der måtte døje med røgen.

Dyrene

Besætningen tilknyttet Herthas landbrug består i øjeblikket af ti malkekøer, to kælvkvier, tre kviekalve, syv tyrekalve, to heste og to bistader. Køerne giver ca. 70 liter mælk plus det, kalvene drikker om dagen. Deres foder består næsten udelukkende af græs i form af ensilage. Der bruges kun en kop korn til hver ko for at lokke dem ind i malkestalden. Dette giver ikke nogen høj ydelse, men en god kvalitet i mælken. Jeg vil her gøre opmærksom på, at mælken ikke bliver bedre, end når den kommer direkte fra køen uden at blive varmet yderligere op. Endnu en gevinst ved det lave foderniveau og den derved lave ydelse er en rigtig god yversundhed. Hver måned bliver køernes mælk analyseret for fedt, protein og celletal. Fedtprocenten ligger omkring 5 og proteinprocenten omkring 4. Celletallet er et udtryk for køernes yversundhed. En celletalsværdi under 100.000 per ml. indikerer at sandsynligheden for infektion i yveret er lav. Ved sidste analyse var den gennemsnitlige celletalsværdi for Herthas køer 48.000 per ml. hvilket er meget tilfredsstillende. I skrivende stund er jeg endnu usikker på, hvor mange køer og kvier, der er blevet med kalv. Der er en del, der er blevet insemineret om, så mere om det i næste nummer af Tante Hertha. Det er meget glædeligt at opleve den store interesse, der er for at hjælpe med at passe køerne i weekenderne. Der er flere weekender, hvor vi har været op til fem personer eller flere om arbejdet. Det bliver således en social begivenhed, hvor der er tid til kaffe og en masse snak.

Velkommen til Holland

Dette digt fortæller utroligt godt, hvordan det er at blive forældre til et barn, der ikke er som andre børn.

Velkommen til Holland.

Af Emily Perl Kingsley.

Jeg bliver ofte spurgt om, hvordan det er at leve med og opdrage et barn med handicap – bedt om at hjælpe menneske, som ikke har haft den enestående erfaring, med at forstå den, med at forestille sig, hvordan det ville føles. det er sådan her ....

At vente et barn er som at planlægge en drømmerejse – til Italien.

Du køber en masse rejsehåndbøger og lægger eventyrlige planer. Colosseum, Michelangelos David, gondolerne i Venedig. Du lærer dig nyttige vendinger på Italiensk. Alt er meget spændende.

Efter måneders spændt forventning kommer endelig dagen. Du pakker dine kufferter og tager af sted. Flere timer senere lander maskinen. Stewardessen kommer ind og siger: "velkommen til Holland".

"Holland?!" råber du. "hvad mener du med Holland? Jeg har bestilt en rejse til Italien! Jeg skulle være i Italien! Hele mit liv har jeg drømt om at komme til Italien!"

Men der er lavet om på fartplanen. Maskinen er landet i Holland, og der må du blive.

Det er vigtigt, at de ikke har ført dig til et rædsomt, fælt, snusket sted, fuld af pest, sult og sygdom. Det er bare et sted, som er anderledes.

Så du må ud og købe nye rejsehåndbøger. Og du må til at lære et helt nyt sprog. Og du møder en helt ny type mennesker, du ellers ikke ville have mødt.

Det er som sagt et sted, der bare er anderledes. Tempoet er langsommere end i Italien; der er ikke så pragtfuldt.

Men når du har været der et stykke tid og har fået vejret, ser du dig omkring..... Og opdager efterhånden, at der er vindmøller i Holland..... og Holland har tulipaner. Holland har endda Rembrandter.

Men alle, du kender, har travlt med at rejse til og fra Italien... og de praler af, hvor vidunderligt de havde det der. Og resten af dine dage vil du sige: "ja, det var der, jeg skulle have været; det var det jeg havde planlagt".

Og smerten ved det vil aldrig, aldrig, aldrig nogensinde fortabe sig... for tabet af den store drøm er et tab af stor, stor betydning.

Men... hvis du bruger dit liv til at sørge over den kendsgerning, at du ikke kom til Italien, bliver du aldrig fri til at værdsætte og nyde det helt specielle, det virkelig vidunderlige .... ved Holland.